

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Departementet

Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug
og Fiskeri

Den 18. marts 2010
Sagsnr.: 99

./. Vedlagt fremsendes til udvalgets orientering samlenotat for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 29. marts 2010.

Med venlig hilsen

Jesper Wulff Pedersen

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

2.1. Kontoret for europapolitik og internationale relationer

Den 18. marts 2010

FVM 745

SAMLENOTAT

Rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 29. marts 2010

1. Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om en bedre fungerende fødevareforsyningskæde i Europa
- *Rådskonklusioner*
KOM (2009) 591
Side 2

2. Markedsforanstaltninger i den fælles landbrugspolitik i fremtiden
- *Formandskabskonklusioner*
KOM-dokument foreligger ikke
Side 9

3. Kvartalsrapport fra Kommissionen om markedet for mejeriprodukter
- *Præsentation*
KOM-dokument foreligger ikke
Side 12

4. Meddelelse fra Kommissionen om Europa 2020: En strategi for intelligent, bæredygtig og inkluderende vækst
- *Udveksling af synspunkter*
KOM (2010) 2020
Side 15

NOTAT OM RÅDSMØDE (LANDBRUG OG FISKERI)

den 29. marts 2010

1. Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om en bedre fungerende fødevareforsyningskæde i Europa KOM (2009) 591

*Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 4. februar 2010.
Ændringer er markeret i marginen.*

Resumé

Kommissionen har fremlagt en meddelelse om en bedre fødevareforsyningskæde i Europa, som indeholder en række initiativer til forbedring af fødevareforsyningskædens konkurrenceevne og sikring af, at konkurrencereglerne håndhæves på en sammenhængende og velkoordineret måde til gavn for forbrugerne, samt forebyggelse af spekulation, som medfører store prisudsving. Meddelelsen er en opfølgning på KOM(2008)821 af 9. december 2008 om fødevarepriser i Europa, som var foranlediget af konklusionerne fra Det Europæiske Råd den 19.-20. juni 2008. Formandskabet har fremlagt udkast til rådskonklusioner, som er sat på dagsordenen på det kommende rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 29. marts 2010 med henblik på vedtagelse.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM(2009)591 af 28. oktober 2009 fremsendt meddelelse om fødevarepriser i Europa. Meddelelsen er fremsendt i dansk sprogversion den 11. november 2009.

Meddelelsen er en opfølgning på KOM(2008)821 af 9. december 2008 om fødevarepriser i Europa, som var foranlediget af konklusionerne fra Det Europæiske Råd den 19.-20. juni 2008.

Formandskabet har fremlagt udkast til rådskonklusioner, som er sat på dagsordenen på det kommende rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 29. marts 2010 med henblik på vedtagelse.

Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærheds- og proportionalitetsprincippet, idet der alene er tale om en meddelelse fra Kommissionen.

Formål og indhold

I de sidste par år har der været store udsving i priserne i fødevareforsyningskæden. Fra midten af 2007 til midten af 2008 steg priserne på landbrugsråvarer stærkt, hvilket resulterede i højere forbrugerfødevarepriser og højere inflation som helhed. Siden da er priserne på mange råvarer faldet til et niveau, der svarer til eller endog ligger under det niveau, der blev nået, før den kraftige prisstigning satte ind. Forbrugerfødevarepriserne blev imidlertid ved med at stige og begyndte først at falde i maj 2009, hvilket gav anledning til bekymringer med hensyn til, hvordan fødevareforsyningskæden fungerer.

Kommissionen finder derfor, at den seneste prisudvikling viser, at der er et behov for forbedringer af fødevareforsyningskæden for at undgå en optrapning af forbrugerfødevarepriserne i fremtiden.

Kommissionens meddelelse indeholder en række forslag, som har til hensigt at fremme bæredygtige og markedsbaserede relationer mellem interessenterne (punkt 1-2) og sikre større gennemsigtighed i fødevareforsyningskæden (punkt 3-5). Kommissionen finder, at initiativerne rummer potentiale til at fremme det europæiske opsving og bør gennemføres med høj prioritet inden udgangen af 2010.

Kommissionens meddelelse indeholder desuden initiativer (punkt 6-10), som er rettet mod strukturelle spørgsmål i kæden med det formål at forbedre integrationen og konkurrenceevnen på længere sigt. Kommissionen oplyser, at disse initiativer vil blive suppleret med forslag om styrkelse af konkurrenceevnen i Europas detailsektor i den kommende meddelelse om overvågning af detailmarkedet.

Kommissionen vil senest i november 2010 udsende en rapport om opfølgningen af de foreslåede foranstaltninger. Til det formål planlægger Kommissionen at udvide beføjelserne og mandatet for den eksisterende Gruppe på Højt Plan om Fødevareindustriens Konkurrenceevne samt medlemskabet af denne.

Initiativer til fremme af bæredygtig og markedsrelaterede relationer mellem interessenterne i fødevareforsyningskæden (punkt 1 og 2):

Kontraktmæssige skævheder i forbindelse med en ulige forhandlingsposition har en negativ indvirkning på fødevareforsyningskædens konkurrenceevne, og der er derfor behov for en bedre forståelse for og en dybtgående undersøgelse af forskellige former for kontraktpraksis.

De nationale konkurrencemyndigheder har foretaget undersøgelser af fødevarebranchen, og disse har givet en bedre forståelse af, hvordan sektoren fungerer. Visse undersøgelser har ført til, at der er konstateret ulovlige overtrædelser, og disse er blevet afhjulpet.

For at fremme bæredygtige og markedsrelaterede relationer mellem interessenterne i fødevareforsyningskæden har Kommissionen fremsat forslag om, at Kommissionen samarbejder med medlemsstaterne om et mere sikkert grundlag for de kontraktmæssige relationer. Dette skal ske ved, at der udveksles informationer om den bedste kontraktpraksis, iværksættes bevidsthedskampanjer og udveksling af "bedste praksis" om underretning af kontraktpraksis.

Derudover vil Kommissionen samarbejde med fødevarekædens interessenter om at udarbejde standardkontrakter, som skal være frivillige at anvende, samt vurdere urimelige former for kontraktpraksis.

Endelig vil Kommissionen samarbejde med Det Europæiske Konkurrencenetværk (ECN) om at fastlægge en fælles holdning til relevante konkurrencespørgsmål.

Kommissionen foreslår i den forbindelse, at der om nødvendigt oprettes en fælles arbejdsgruppe inden for ECN, som har til opgave at analysere specifikke metoder og markeder, som kan være af afgørende betydning for fødevareforsyningskædens funktionsmåde.

Initiativer til at øge gennemsigtigheden i fødevareforsyningskæden (punkt 3, 4 og 5):

Kommissionen foreslår (punkt 3) at forbedre tilsynet og den generelle gennemsigtighed på landbrugsråvarederivatmarkederne¹ inden for rammerne af den generelle tilgang til derivater og revisionen af direktivet om markeder for finansielle instrumenter (MiFID), herunder;

- passende gennemsigtigheds- og indberetningskrav bør udvides til at omfatte alle landbrugsråvarederivater, herunder dem, der handles unoteret
- disse forpligtelser bør suppleres med indførelse af forpligtelser til indberetning af positioner for bestemte kategorier af handlende, som fastlægges på EU-plan. Dette vil sætte lovgiverne i stand til at få et overblik over de positioner, som de forskellige typer handlende har taget,
- muligheden for at sætte lovgiverne i stand til at fastsætte positionsgrænser for at modvirke uforholdsmæssige prisbevægelser eller koncentrationer af spekulative positioner vil blive nøje vurderet med henblik på at sikre, at disse markeder fungerer effektivt

Kommissionen oplyser (punkt 4), at man har offentliggjort første udgave af det europæiske værktøj til overvågning af fødevarepriser og forpligter sig til at undersøge, hvordan det kan videreudvikles, således at det fra sommeren 2010 dækker et større antal fødevarer og kæder. Dette kræver, at de nationale statistiske kontorer samarbejder herom. Kommissionen opfordrer derfor de nationale statistiske kontorer til at indsamle de nødvendige data. Danmarks Statistik har leveret data til det omtalte overvågningsværktøj.

Kommissionen finder det i den forbindelse ønskeligt, at der sker en videreudvikling af værktøjer til prissammenligning (som for eksempel websites eller smart phones, der kan anvendes i forretninger til at scanne eller sammenligne produkter) for fødevarer, idet man følger eksemplet fra en række sådanne tjenester i Europa. Kommissionen finder, at udvikling og brug af sådanne websites kan sende et kraftigt signal til borgerne om, at myndighederne er i færd med at tage konkrete skridt til at hjælpe dem med at opnå besparelser i deres daglige eller ugentlige indkøb. Dette finder Kommissionen vil bidrage til at styrke konkurrencen i detailledet på lokale markeder samt i tidligere led i fødevareforsyningskæden.

Kommissionen henstiller derudover til (punkt 5), at alle medlemsstater har netbaserede og lettilgængelige tjenester for sammenligning af detailpriser for fødevarer. Kommissionen vil samarbejde med medlemsstaterne om at sikre, at der udveksles bedste praksis og erfaringer på dette område.

Danmarks Statistik indgår i et europæisk samarbejde med det formål at belyse mulighederne for at tilvejebringe sammenlignelige gennemsnitspriser på konkrete forbrugsvarer medlemsstaterne imellem. Der pågår i øjeblikket på dette område forskellige pilotstudier, der har til formål at undersøge, hvordan man kan komme så tæt på det ønskede som muligt ved brug af de prisoplysninger, der alle-

¹ Derivat er et finansielt produkt konstrueret omkring et underliggende produkt. Aftalen er ofte opbygget omkring en fremtidig ydelse, for eksempel at sælge en bestemt aktie eller obligation på et bestemt fremtidigt tidspunkt. Derivater kan teoretisk opbygges omkring et hvilket som helst finansielt aktiv. Prisen på derivatet udregnes ud fra prisen på det underliggende aktiv og den forventede fremtidige rente.

rede indsamles til andre formål, nemlig ”Det harmoniserede forbrugerprisindeks” og ”Købekrafts-paritetsundersøgelsen”.

Initiativer til at fjerne hindringer og sætte en stopper for metoder, som opsplitter det indre marked (punkt 6,7 og 8):

Kommissionen vil (punkt 6) vurdere foranstaltninger, som skal håndtere territoriale forsyningsbe-grænsninger, i det omfang disse skaber økonomisk ineffektivitet og er i strid med principperne for det indre marked. For at informere om sine foranstaltninger udarbejder Kommissionen inden ud-gangen af 2010 en konsekvensanalyse.

Kommissionen opfordrer (punkt 7) Rådet og Europa-Parlamentet til hurtigt at vedtage Kommissio-nens forslag til revision af lovgivningen om mærkningsregler.

Kommissionen foreslår (punkt 8) at revidere udvalgte miljønormer og oprindelsesmærkningsord-ninger, som kan være til hinder for den grænseoverskridende samhandel, med henblik på at konsta-tere, om de politiske målsætninger for disse regler kan nås med en mindre indvirkning på integrati-onen af fødevareforsyningskæden. Kommissionen vil også samarbejde med medlemsstaterne og in-dustrien om en bedre harmonisering af gennemførelsen af EU's fødevarerikkerhedsstandarder.

Initiativer til fremme af fødevareforsyningskædens konkurrenceevne (punkt 9 og 10):

Kommissionen foreslår (punkt 9) at fremme og lette omstruktureringen og konsolideringen i land-brugssektoren, både i forbindelse med politikken for udvikling af landdistrikterne, blandt andet ved at tilskynde til oprettelse af frivillige producentorganisationer, og i en bredere sammenhæng inden for den fælles landbrugspolitik efter 2013. Dette vil Kommissionen i første omgang foreslå bliver undersøgt i forbindelse med den særlige situation i mejerisektoren af den nylig oprettede high level ekspert gruppe om mælk.

Kommissionen foreslår derudover (punkt 10) at træffe foranstaltninger til at fremme de forslag, som den højtstående gruppe har fremsat med det formål at forbedre konkurrenceevnen i landbrugsføde-varesektoren, navnlig i de små og mellemstore virksomheder, og fremme innovation og eksport i sektoren.

Formandskabet har fremlagt udkast til rådskonklusioner om en bedre fungerende fødevareforsy-ningskæde i Europa, som generelt støtter intentionerne i Kommissionens meddelelse om at øge ef-fektiviteten, konkurrenceevnen og bæredygtigheden i fødevareforsyningskæden. I udkastet til rådskonklusionerne understreges behovet for at fremme bæredygtige markedsbaserede relationer ved at integrere primærproducenterne tættere i fødevareforsyningskæden via en styrkelse af bran-cheorganisationer og producentorganisationer. Desuden lægges der vægt på at øge gennemsigtighe-den, og udkastet støtter Kommissionens initiativer herunder det nye prismonitoreringsredskab, men minder om, at en øget gennemsigtighed ikke må medføre administrative byrder.

Udkastet til rådskonklusionerne understreger ligeledes nødvendigheden af at identificere og be-kæmpe unfair konkurrence og ønsker i den forbindelse at fremhæve vigtigheden af arbejdet der på-går for at afkorte betalingsperioderne i kommercielle transaktioner. Udkastet til rådskonklusionerne opfordrer til initiativer til selvregulering af relationerne mellem interessenter i fødevareforsynings-

kæden og ønsker i den forbindelse at Kommissionen forbereder standard kontrakter, hvis anvendelse dog skal være frivillig. Der opfordres ligeledes til vedtagelse af et kodeks for god kommerciel praksis for alle interessenter i fødevareforsyningskæden, hvis overholdelse bør blive overvåget og harmoniseret på EU-niveau. Desuden minder man om de endelige anbefalinger fra high level gruppen om konkurrenceevnen i fødevareindustrien og støtter ideen om at der etableres et samarbejde mellem Kommissionen, medlemsstaterne og interessenterne i et europæisk forum.

Der foreslås desuden, at fleksibiliteten i anvendelsen af konkurrencereglerne undersøges i forhold til fødevaresektorens særlige vilkår, og finder at det er nødvendigt at identificere de steder, hvor der ikke er samspil mellem den fælles landbrugspolitik og konkurrencepolitikken. Dette bør føre til overvejelser om at ændre, om nødvendigt, de relevante forordninger, herunder blandt andet Rådsforordning (EF) 1234/2007.

Udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig, men Europa-Parlamentet forventes at udarbejde en egeninitiativbetænkning.

Gældende dansk ret

- Lov nr. 1389 af 21. december 2005 om markedsføring.
- Lov nr. 1547 af 20. december 2006 om ændring af lov om markedsføring
- Bekendtgørelse nr. 1084 af 14. september 2007 om urimelig markedsføring i forbrugerforhold.
- Lovbekendtgørelse nr. 1027 af 21. august 2007 - Bekendtgørelse af konkurrenceloven

Konsekvenser

Rådskonklusionerne har i sig selv ikke lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

I det omfang, at rådskonklusionerne fører til initiativer til videreudvikling af statistiske overvågningsmekanismer, som kræver indsamling af data af en ny type eller af en større hyppighed, rejser dette et ressourcespørgsmål i de nationale statistiske kontorer.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i §2-udvalget (landbrug) og Det Rådgivende Fødevareudvalg.

Landbrug & Fødevarer støtter Kommissionens oplæg om at fremme bæredygtige og markedsbaserede relationer mellem interessenterne, og sikre større gennemsigtighed i fødevareforsyningskæden. Landbrug & Fødevarer er desuden positive overfor de initiativer, som er rettet mod strukturelle spørgsmål i kæden med det formål at forbedre integrationen og konkurrenceevnen på længere sigt.

Landbrug & Fødevarer har stor forståelse for, at der i en række EU-lande er behov for at forbedre forholdet i fødevarekæden ved hjælp af frivillige standardkontrakter og ved tilskyndelse til oprettelsen af frivillige producentorganisationer. Det skal dog understreges, at det er nødvendigt at fastholde frivilligheden i forhold til standardkontrakter og oprettelsen af producentorganisationer. Erhvervet ønsker ikke et obligatorisk EU-regelsæt, fordi størstedelen af den danske landbrugs- og fødevaresektor allerede har en dækkende organisering på plads. I og med størstedelen af erhvervet er orga-

niseret efter andelsprincippet, er det ikke nødvendigt i Danmark med standardkontrakter eller producentorganisationer for at forbedre producenternes position overfor forarbejdningsledet.

Landbrug & Fødevarer støtter fuldt ud initiativet med at forbedre den generelle gennemsigtighed i fødevarerforsyningskæden ved at udvikle en række værktøjer til overvågning af fødevarerpriserne, men påpeger, at det ikke er nok at fokusere på overvågning af priserne i Europa. Det er i lige så høj grad nødvendigt at besidde reel viden om primær-, forarbejdnings- og detailledet. Kommissionen skal være opmærksom på, at en lang række fødevarer virksomheder i Europa er organiseret efter andelsprincippet. Det betyder, at det er producenterne selv, som bestemmer, hvorledes indtjeningen skal fordeles mellem producent og mejeri. Fødevarer virksomheder, som satser på varemærker/brands og en høj grad af forarbejdning, vil opnå en højere merindtjening på deres produkter og vil opleve et langsommere fald i priserne for deres produkter pga. forbrugernes præferencer. Det er ligeledes vigtigt at være bevidst om, at der vil være en forsinkelse i pristilpasningen i fødevarerforsyningskæden, hvilket blandt andet skyldes, at der gøres brug af tidsbestemte kontrakter med en fastsat pris.

Landbrug & Fødevarer bemærker i forhold til mærkningsforslaget, at forslaget introducerer muligheden for, at medlemsstaterne fastsætter egne regler på en række områder. Landbrug & Fødevarer gjorde i forbindelse med høring over det forslag opmærksom på ”at der efter vores opfattelse er overladt for meget råderum til nationalstaterne (artikel 44 og andre) og balancen mellem national og EU-kompetence er ikke optimal.” Landbrug & Fødevarer undrer sig derfor over, at mærkningsrevisionen generelt ses som et initiativ til at fjerne og sætte en stopper for metoder, som opsplitter det indre marked. For så vidt angår revision af oprindelsesmærkningsordninger fastholder Landbrug & Fødevarer synspunktet om, at oprindelsesmærkning netop fører til et opdelt indre marked præget af nationale præferencer, hvorfor en sådan mærkning alene kan være frivillig. Spørgsmålet behandles såvel i kvalitetspolitikken som i det generelle mærkningsforslag, og vi ser gerne at status quo oprettholdes, således at oprindelse alene skal angives såfremt en undladelse af at give denne oplysning vil vildlede forbrugerne. For så vidt angår revision af EU’s kvalitetspolitik om beskyttede betegnelser ser Landbrug & Fødevarer gerne en forenkling og en mere smidig ansøgnings- og godkendelsesproces.

Dansk Erhverv anfører i sit høringssvar, at Kommissionen i fremtiden vil foreslå visse konkurrencebegrænsende tiltag, blandt andet fordi det konkluderes, at der findes ”strukturelle svagheder i systemet”.

Dansk Erhverv finder i forlængelse heraf, at virksomhedernes forskellige forhandlingspositioner er en naturlig konsekvens på et marked med konkurrence, og at almindelige konkurrencefordele både hos store og små virksomheder ikke kan sammenstilles med misbrug af dominerende stilling.

Dansk Erhverv finder, at når man skal undersøge fødevarerforsyningskæden med henblik på at fremme en bedre fungerende fødevarerforsyningskæde, bør man i stedet for at fokusere på størrelse, undersøge konkurrencen ud fra produktkategorier, idet ”Danske detailvirksomheder - uanset størrelse - har stort set intet at forhandle med, når det kommer til ”must have” fødevarer, som forbrugerne forventer at finde i ethvert supermarked”. Dansk Erhverv anfører desuden, at man er imod standard-

kontrakter og finder, at der er risiko for, at man herved underminerer aftalefriheden som et grundlæggende princip for et frit marked.

Dansk Erhverv anfører, at man er imod forsimplede sammenligninger af endelige fødevarerpriser i EU-landene, der ikke tager hensyn til forskelle i rammevilkår og antager, at tilbudspriser ikke vil kunne indgå i disse.

Desuden finder Dansk Erhverv, at der er risiko for øgede administrative byrder, såfremt man forpligter detailhandlen på yderligere rapporteringskrav.

Dansk Erhverv finder, at der er risiko for at der opbygges barrierer for det indre marked, hvis alle medlemslande indfører nationale mærkningskrav, som de facto vil holde udenlandske varer uden for deres marked, ligesom at øget brug af oprindelsesmærkning ”risikerer at blive brugt som en protektionistisk handelshindring.”

Dansk Erhverv anfører, at visse virksomheder risikerer betydelige ekstraomkostninger, hvis ikke-færdigpakkede fødevarer og fødevarer fremstillet til salg på stedet bliver medtaget i forordningens anvendelsesområde.

Dansk Erhverv henstiller til, at inddrage repræsentanter for detailhandlen ved udvidelser af beføjelserne til Gruppen på Højt Plan vedr. Fødevarerindustriens konkurrenceevne.

Sagen har været i fornyet høring i §2-udvalget (landbrug) og det Rådgivende Fødevarerudvalg.

Landbrug & Fødevarer henviser til deres tidligere fremsendte høringssvar og tilføjer, at de generelt er positive overfor en styrkelse af brancheorganisationer og producentorganisationer. Baggrunden for dette er blandt andet at sikre landmændene en øget forhandlingskraft i forhold til aftagerne af deres produkter. Det er dog afgørende, at medlemskab skal være frivilligt, og at der ikke må ydes EU-støtte til producentorganisationen. En støtte til producentorganisationer risikerer at virke konkurrenceforvridende i forhold til de andelsselskaber, som danske landmænd inden for en række sektorer har bygget op. I forhold til interprofessionelle organisationer er Landbrug & Fødevarer stærkt kritiske over for en styrkelse af disse. Det skyldes, at der fra flere sider arbejdes på at give disse organisationer – der skal omfatte landmænd, forarbejdningsvirksomheder og detailsektoren – mulighed for at aftale prisen for en given mængde i en region eller medlemsland i EU. En sådan udvikling vil være stærkt konkurrenceforvridende overfor produkter, der ikke er omfattet af en sådan aftale, og som prøver at komme ind på det pågældende marked. Dette gælder særligt, hvis en aftale betyder, at detailledet i et medlemsland fortrinsvist afsætter nationale produkter. Bestemmelser af denne art vil være i strid med reglerne om den fri bevægelighed af varer i EU.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen kan generelt støtte hensigten med Kommissionens initiativer, som beskrives i meddelelsen, idet man generelt støtter Kommissionens initiativer for at sikre overholdelse af konkurrence-lovgivningen samt en forbedring af fødevarerhvervenes konkurrenceevne for at forbedre fødevarerforsyningen og sikre lavere fødevarerpriser for de europæiske forbrugere. Regeringen arbejder for, at de tiltag, der lægges op til for at øge gennemsigtigheden i fødevarerforsyningskæden, får et passende

omfang og implementeres hensigtsmæssigt, så de ikke giver anledning til unødige administrative byrder for virksomhederne.

Regeringen finder ikke, at der er behov for egentlige ændringer i konkurrencelovgivningen eller yderligere undtagelser via markedsordningen (forordning 1234/2007). Regeringen finder ligeledes, at eventuelle rådskonklusioner om standardkontrakter og selvregulerende initiativer bør betone, at standardkontrakter bør være frivillige og i den forbindelse tage hensyn til fødevarerforsyningskædens forskelligartethed. Generelt bør der være frivilligt for den enkelte landmand at følge standardkontrakter, producentorganisationernes regler, retningslinjer, etc.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Meddelelsen blev drøftet på rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 18. januar 2010. En gruppe af lande betonedede behovet for konkrete lovgivningsinitiativer til at sikre en bedre balance mellem aktørerne i kæden, herunder muligheden for dannelse af producentorganisationer, udarbejdelse af standardkontrakter og prisovervågning. Desuden understregede denne gruppe endvidere, at det er vigtigt at sikre landmændene et rimeligt indtægtsniveau. Danske synspunkter blev fremmet af en anden gruppering i Rådet, som påpegede vigtigheden af, at initiativerne så vidt muligt er frivillige og ikke pålægger erhvervet yderligere administrative byrder, samt styrker konkurrenceevnen og respekterer konkurrencelovgivningen.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Der er oversendt samlenotat til Folketingets Europaudvalg den 4. februar 2010. Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 11. december 2009 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 14.-16. december 2009, jf. samlenotat oversendt den 3. december 2009 og den 13. januar 2010 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. januar 2010, jf. samlenotat oversendt den 23. december 2009.

Notaterne er ligeledes fremsendt til Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.

2. Markedsforanstaltninger i den fælles landbrugspolitik i fremtiden

KOM-dokument foreligger ikke

Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 4. februar 2010. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Som led i forberedelsen af fastlæggelsen af den fælles landbrugspolitik efter 2013 satte det spanske formandskab anvendelsen af markedsforanstaltninger og risikostyring på dagsorden for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 22. februar 2010. Drøftelsen omfattede anvendelsen af både traditionelle markedsforanstaltninger som intervention, kvoter, m.v., såvel som nye foranstaltninger som for eksempel forsikringsordninger. Der forventes fremlagt formandskabskonklusioner til rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 29. marts 2010.

Baggrund

Som led i forberedelsen af rammerne for EU's landbrugspolitik for 2014-2020 har der været drøftelser under de 3 foregående formandskaber om henholdsvis den fremtidige fælles landbrugspolitik, den direkte landbrugsstøtte og landdistriktspolitikken generelt. Det spanske formandskab har ønsket en tilsvarende drøftelse med fokus på markedsforanstaltninger i den fælles landbrugspolitik.

Sagen er sat på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 29. marts 2010 med henblik fremlæggelse af formandskabskonklusioner.

Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet i denne sammenhæng, da der ikke er tale om stillingtagen til et konkret forslag.

Formål og indhold

Som led i forberedelsen af fastlæggelsen af den fælles landbrugspolitik efter 2013 ønsker det spanske formandskab en drøftelse af markedsforanstaltninger. Til brug for drøftelserne på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 22. februar 2010 udarbejdede formandskabet et oplæg: "Den fremtidige fælles landbrugspolitik: markedsforvaltningsforanstaltninger efter 2013". Formandskabet har lagt særlig vægt på effekten af de eksisterende markedsforanstaltninger samt på behovet for eventuelle nye foranstaltninger.

Formandskabets oplæg beskriver baggrunden for den nuværende situation på landbrugs- og fødevarerområdet. I oplægget påpeges det, at efterspørgslen efter fødevarer vil være stigende i de kommende årtier som følge af stigningen i verdens befolkning. I fremtiden kan der forventes hyppigere krisituationer med pris- og forsyningsudsving til ulempe især for de fattigste lande og befolkningsgrupper. Den økonomiske krise har understreget landbrugets strategiske natur med afgørende betydning for fødevarer sikkerhed og stabilitet. Perioden efter 2013 stiller store udfordringer til europæisk landbrug. Der vil komme øget frihandel som følge af en kommende WTO-aftale, nyt EU-budget, fjernelse af eksportrestitutions og forventeligt større prisudsving. EU må derfor have en landbrugsmode l med de redskaber, der er nødvendige for at stabilisere markedet, håndtere prisudsvingene samt give landmanden en rimelig indkomst.

Derfor er der, ifølge formandskabet, behov for at diskutere muligheder for at forbedre de eksisterende instrumenter samt indføre nye instrumenter, der kan komplementere de eksisterende instrumenter. Formandskabet anfører i den forbindelse, at enkeltbetalingsordningen bidrager til at give landbruget en indkomststabilitet, men vil være vanskelig at anvende som markedsstyringsinstrument. Endvidere anføres det, at statsstøttereglerne ikke er et hensigtsmæssigt instrument til løsning af krisituationer i EU. Man bør overveje indkomstforsikringer samt styrkelse af fødevarer kæden gennem en udvidet anvendelse af producent- og brancheorganisationer. Endeligt anfører formandskabet, at det er vigtigt at sikre, at mangel på finansielle ressourcer ikke lægger hindringer i vejen for en hurtig og effektiv styring fra EU's side i tilfælde af større kriser.

Konsekvenser

Drøftelsen har i sig selv ingen lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Drøftelsen vil ikke i sig selv berøre beskyttelsesniveauet.

Udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om sagen, men forventes på eget initiativ at afgive en betænkning om fremtiden for den fælles landbrugspolitik efter 2013. Udtalelsen forventes vedtaget i juli 2010.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i §2-udvalget (landbrug).

Landbrug & Fødevarer accepterer en fortsat markedsorientering af EU's landbrugspolitik. Men Landbrug & Fødevarer finder det nødvendigt, at der bevares et sikkerhedsnet for hovedvarerne. Landbrug & Fødevarer ønsker ikke, at det skal etableres gennem EU-støtte til forskellige forsikringsordninger. I stedet må det baseres på generelle og transparente foranstaltninger med hovedvægt på intervention, der eventuelt kan gennemføres ved licitation. Mulighed for støtte til privat oplagring må også være et væsentligt instrument i dette sikkerhedsnet.

Landbrug & Fødevarer accepterer, at EU som led i en ny landbrugsaftale under WTO har tilbudt at udfase eksportstøtte til landbrugsvarer. Men Landbrug & Fødevarer lægger vægt på, at EU's landbrug sikres samme vilkår for eksport som vore konkurrentlande. Derfor ser Landbrug & Fødevarer positivt på Kommissionens overvejelser om at etablere en EU-ordning for eksportkredit, såfremt en ny WTO-aftale gør det muligt. Endvidere støtter Landbrug & Fødevarer Kommissionens overvejelser om at opprioritere støtte til promotion i tredjelande.

Anvendelse af futures kan have en stabiliserende effekt. Landbrug & Fødevarer ser det dog ikke som en EU-opgave at etablere den slags ordninger. Støtte til indkomstforsikringer indgår ofte i diskussionen om den fremtidige landbrugspolitik. Sådanne ordninger er dog administrativt meget krævende, og alene de stramme WTO-regler på området gør den slags ordninger uinteressante. Krav om øget EU-støtte til forsikringsordninger fremføres især af EU's sydlige lande, hvilket ikke mindst har klimatiske årsager. Efter Landbrug & Fødevarers opfattelse bør det ikke være en EU-opgave at yde støtte til erstatninger i områder, hvor vejrmæssige problemer optræder med jævne mellemrum. Det bør alene ske i katastrofelignende situationer.

Endelig skal understreges, at Landbrug & Fødevarer på det veterinære område selvsagt ønsker, at EU's Veterinærfond bevares. Også fusionsmarkedsordningens artikel 44, der giver mulighed for at indføre ekstraordinære støtteforanstaltninger i forbindelse med handelsrestriktioner, må bevares.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen tager drøftelsen og eventuelle formandskabskonklusioner til efterretning og lægger vægt på, at man ikke præjudicerer de kommende forhandlinger om udformningen af den fælles landbrugspolitik (og de finansielle perspektiver) for perioden 2014 til 2020, herunder omfanget af markedsregulerende foranstaltninger.

Regeringen arbejder for en øget markedsorientering af den fælles landbrugspolitik og en afvikling af den direkte støtte, herunder at markedsforanstaltninger som intervention og prisstøtte enten ophører eller opretholdes på et minimum som et reelt sikkerhedsnet.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

De fleste medlemsstater ønsker at fastholde og justere de eksisterende markedsinstrumenter og eventuelt supplere disse med nye markedsinstrumenter som for eksempel forsikringsordninger. Mange af disse medlemsstater er overvejende positive over for ideen om en finansiel mekanisme i tilfælde af kriser. Et mindretal af medlemsstaterne ventes at arbejde for yderligere markedsorientering af landbrugspolitikken, herunder begrænsning af offentlige markedsinstrumenter og intervention kun som reelt sikkerhedsnet.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 12. februar 2010 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 22. februar 2010, jf. samlenotat oversendt den 4. februar 2010.

Notatet er ligeledes oversendt til Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.

3. Kvartalsrapport fra Kommissionen om markedet for mejeriprodukter KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat.

Resumé

Kommissionen forventes at forelægge en opdateret markedsrapport om mælk på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 29. marts 2010.

Baggrund

Markedssituationen for mælk blev drøftet på Det Europæiske Råd den 18.-19. juni 2009, og der blev fremlagt følgende konklusioner: ”Det Europæiske Råd drøftede den nuværende situation på mælkemarkedet. Det opfordrede Kommissionen til at fremlægge en dybtgående markedsanalyse inden for de næste to måneder, der omfatter eventuelle muligheder for at stabilisere mælkemarkedet og samtidig respekterer resultatet af sundhedstjekket.” Kommissionen har ved KOM(2009)385 af 22. juli 2009 fremsendt meddelelse om markedssituationen for mælk og mejeriprodukter i 2009. Ifølge meddelelsen vil Kommissionen hvert kvartal præsentere en markedsrapport for Rådet.

Kommissionen præsenterede senest en kvartalsrapport på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 14.-16. december 2009. Rapporten beskriver markedssituationen for mælk og mejeriprodukter.

Sagen er sat på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 29. marts 2010 med henblik på præsentation.

Nærhedsprincippet

Der er tale om en rapport og ikke om forslag til egentlige retsakter. På denne baggrund er spørgsmålet om nærhedsprincippet ikke relevant.

Formål og indhold

Kommissionen forventes at fremlægge en opdateret markedsrapport om mælk og mejeriprodukter på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 29. marts 2010. Af Kommissionens kvartalsrapport præsenteret på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 14.-16. december 2009 fremgik det, at der på verdensmarkedet forventes et fald i produktionen. Markedet var generelt i bedring. Det vurderes, at EU's samlede mælkeproduktion i kvoteåret 2009/2010 vil være på nogenlunde samme niveau eller lidt under produktionen for kvoteåret 2008/2009. Både på det globale og det europæiske marked er mælkepriserne steget.

Det kan oplyses, at mælkeproduktionen i EU i kalenderåret 2009 lå 0,68 % under mælkeproduktionen i 2008. Den gennemsnitlige afregningspris i EU er steget til 28,3 eurocent/kg. i december 2009 fra 23,5 eurocent/kg. i april 2009.

Markedspriserne for smør og skummetmælkspulver i EU har vist en stigende tendens og har nu stabiliseret sig på et niveau over interventionsniveauet. Der er ikke opkøbt smør eller skummetmælkspulver (efter licitationsprocedure) siden henholdsvis september og oktober 2009, og eksportrestitutioner for alle mejeriprodukter blev ligeledes nulstillet den 20. november 2009. Der er p.t. ingen interesse for at anvende intervention, selv om der blev åbnet op for denne mulighed med virkning fra den 1. marts 2010.

Kommissionens meddelelse

I meddelelsen af 22. juli 2009 forelagde Kommissionen overvejelser til, hvordan markedet for mælk og mejeriprodukter kunne understøttes. Kommissionen pegede på en række tiltag, hvoraf følgende er blevet gennemført:

- Forlængelse af interventionsperioden for opkøb af smør og skummetmælkspulver til den 28. februar 2010 samt mulighed for yderligere forlængelse til den 28. februar 2011.
- Forlængelse af perioden hvor der kan gives støtte til privat oplagring af smør.
- Fremskudt udbetaling af direkte støtte.
- Fremskyndet tidsfristerne for at søge om støtte til salgsmarkedsføringskampagner for mælk og mejeriprodukter.
- Udvidet kategorien af produkter, der er støtteberettiget under skolemælksordningen.
- Der er givet mulighed for at udbetale kontanttilskud på 15.000 € (ca. 112.000 kr.) pr. bedrift. Muligheden anvendes under de midlertidige kriserammebestemmelser, som gælder frem til udgangen af 2010. Såfremt en primærproducent allerede modtager *de minimis* statsstøtte på 7.500 € trækkes disse fra de 15.000 €
- Eksportrestitutioner i mejerisektoren blev genoptaget i januar 2009. Dog blev de nulstillet den 20. november 2009, idet markedssituationen er i bedring.
- Oprettelse af en særlig støtte til mejerisektoren på 300 mio. € i budgetåret 2010.

Kommissionen har endvidere nedsat en særlig high level ekspertgruppe om mælk, der frem til juni 2010 skal drøfte den fremtidige organisering af mælkesektoren.

Udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om markedsrapporten.

Konsekvenser

Markedsrapporten har ikke i sig selv statsfinansielle, administrative eller lovgivningsmæssige konsekvenser.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i §2-udvalget (landbrug).

Landbrug & Fødevarer bekræfter de beskrevne tendenser, hvor der hen over efteråret 2009 skete en mærkbar stigning i mælkeprisen i EU, blandt andet som følge af de støtteforanstaltninger, der indførtes i eftersommeren 2009. Siden 1. januar 2010 er der sket et fald i spotpriserne for smør og mælkepulver på 20 til 25 %. Denne tendens er imidlertid gennem de seneste uger ændret til en stabilisering af situationen. Aktuelt ligger den europæiske pris for skummetmælkspulver ca. 18 % over interventionsprisen, medens den for smør ligger knap 30 % over. Der er derfor ingen forventninger i erhvervet om systematisk intervention i den indeværende sæson fra marts til september 2010.

Baggrunden er givet en bedre balance mellem udbud og efterspørgsel på det globale plan. Uden for EU har især Oceanien oplevet et fald i mælkeproduktionen hen over den netop overståede højsæson. I USA opleves et mindre fald i produktionen og i EU er produktionen i indeværende kvoteår lavere end sidste år til trods for udvidede kvoter. På nuværende tidspunkt er det alene Nederlandene og Danmark, der ser ud til at komme til at overskride kvoten og skulle betale superafgift. Bedringen i markedet er således en konsekvens af en global nedgang i udbuddet som følge af dels klimatiske forhold, dels en meget dårlig økonomi i mejeribrugene i 2009. Heroverfor står, at efterspørgslen langt de fleste steder fortsat lider under den økonomiske krise.

Med 3 uger tilbage af indeværende kvoteår ser afgiften for Danmarks vedkommende ud til at komme til at ligge i intervallet fra 36 til 39 millioner kr. Der er, ganske som normalt, et relativt stort antal mælkeproducenter, der fuldt legalt har produceret mere end kvoten tillader. Dette skyldes at der er en større frimængde, således at kvoten i gennemsnit vil kunne overskrides med et endnu ukendt antal procent. Normalt ligger denne afgiftsfrie udnyttelse lige over 106 %, denne procent ventes i år at blive større. Dette bevirker imidlertid, at et større antal producenter derfor ikke vil føle sig tilskyndet til at nedskære produktionen mod slutningen af kvoteåret, hvilket har en uheldig indflydelse på afgiftsbeløbets størrelse. I samme retning trækker at mælkeprisen aktuelt er marginalt større end afgiften på 2,07 øre pr. kg. mælk, der er derfor ingen grund til at destruere mælk.

Som en konsekvens af den meget pressede økonomiske situation for mælkeproducenterne gennem det sidste år, vil et større antal af disse derfor komme til at udrede en superafgift, der oven i den generelt pressede situation lægger et yderligere stærkt pres på deres økonomi. Det kan oplyses at der aktuelt pr. 8. marts 2010 er 125 mælkeproducenter der har overskredet deres kvote med mere end 20 %. Denne overskridelse alene udgør 14 mio. kg mælk eller det dobbelte i superafgift, svarende til et gennemsnit på 230.000 kr. pr. bedrift, hvilket er væsentlig mere end tidligere set.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen tager Kommissionens forventede markedsrapport til efterretning. Regeringen arbejder for, at markedsinstrumenter som intervention og prisstøtte enten ophører eller opretholdes på et mi-

nimum som et reelt sikkerhedsnet. Regeringen vil endvidere modsætte sig en udskydelse af gennemførelsen af centrale dele af sundhedstjekket, således at strategien for afvikling af mælkekvoterne ligger fast.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at de fleste medlemsstater vil notere sig Kommissionens markedsrapport.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Kommissionens meddelelse af 22. juli 2009 har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 2. september 2009 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 7. september 2009, jf. samlenotat oversendt den 25. august 2009 samt den 9. oktober 2009 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 19.-20. oktober 2009, jf. samlenotat oversendt den 1. oktober 2009. Kommissionens seneste forventede kvartalsrapport har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 11. december 2009 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 14.-16. december 2009, jf. samlenotat oversendt den 3. december 2009.

Notaterne er ligeledes oversendt til Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.

4. Meddelelse fra Kommissionen om Europa 2020: en strategi for intelligent, bæredygtig og inkluderende vækst

KOM (2010) 2020

*Revideret genoptryk af grundnotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 17. marts 2010.
Ændringer er markeret i marginen.*

Resumé

Kommissionen offentliggjorde den 3. marts 2010 sin meddelelse om Europa 2020-strategien med forslag til EU's nye strategi for vækst og beskæftigelse til afløsning af Lissabon-strategien, der udløber i 2010. Kommissionen lægger op til, at den overordnede tilgang til Europa 2020-strategien, skal vedtages på Det europæiske Råds møde i marts, mens hele strategien skal vedtages på Det europæiske Råds møde i juni.

Formandskabet forventes at fremlægge et oplæg/spørgsmål om den fælles landbrugspolitik og Europa 2020 til brug for en drøftelse på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 29. marts 2010.

Baggrund

Lissabon-strategien – EU's strategi for vækst og beskæftigelse – udløber i 2010. En ny EU-strategi for vækst og beskæftigelse til afløsning af Lissabon-strategien er en af de vigtigste sager på EU's dagsorden under spansk formandskab.

Det er ambitionen, at strategien i langt højere grad end forgængeren skal levere resultater, der bidrager til, at EU kommer styrket ud af den aktuelle økonomiske og finansielle krise, samt til en styrkelse af EU's langsigtede konkurrenceevne. Udgangspunktet for Europa 2020 strategien er behovet for at skabe makroøkonomisk og finansiell stabilitet, sikre en succesfuld tilbagetrækning fra

de ekstraordinære krisetiltag på det økonomiske område samt tackle de udfordringer, EU stod overfor allerede før den økonomiske krise i form af bl.a. den demografiske udvikling, klimaændringer, konkurrencen fra nye vækstøkonomier.

Formandskabet forventes at fremlægge et oplæg til brug for en drøftelse af Kommissionens Europa 2020-strategi i forhold til den fælles landbrugspolitik.

Formandskabets oplæg er sat på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 29. marts 2010 med henblik på drøftelse.

Nærhedsprincippet

Overvejelser om nærhedsprincippet er ikke relevante, da udmøntningen af Kommissionens meddelelse først senere vil skulle udmøntes i konkrete retsakter.

Formål og indhold

Kommissionen foreslår en strategi med fem overordnede, kvantitative EU-målsætninger for 2020. De fem målsætninger er følgende:

- Beskæftigelsesfrekvensen for de 20-64-årige skal stige fra 69 pct. til mindst 75 pct. Flere kvinder, ældre og indvandrere skal være del af arbejdsstyrken.
- Målet for investeringer i forskning og udvikling fastholdes på 3 pct. af BNP. Kommissionen foreslår dog, at der udvikles en mere outputorienteret indikator, der reflekterer intensiteten af forskning og udvikling såvel som innovation.
- Drivhusgasudledninger skal reduceres med 20 pct. sammenlignet med 1990-niveau, eller 30 pct. under de rette omstændigheder², andelen af vedvarende energi ift. det samlede energiforbrug skal stige til 20 pct., og energieffektiviteten skal stige med 20 pct.
- Andelen af de 30-34-årige, som færdiggør en videregående uddannelse skal stige fra 31 pct. til mindst 40 pct., og andelen af unge, der forlader skolen tidligt (uden en gennemført ungdomsuddannelse), skal reduceres fra 15 til 10 pct.
- Andelen af personer, der lever under en national, relativ fattigdomsgrænse (defineret som 60 pct. af median-indkomsten i det pågældende medlemsland), skal reduceres med 25 pct., med henblik på at løfte over 20 millioner ud af fattigdom.

Kommissionen lægger op til, at de fem EU-mål skal omsættes til differentierede, nationale mål, som afspejler landenes respektive nationale udgangspunkter. For at nå målene foreslås fokus på tre tematiske prioriteter ”intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst”. De tematiske prioriteter skal understøttes af syv ”flagskibsinitiativer” (1. ”innovation i EU”, 2. ”unge på vej”, 3. ”en digital dagsorden for Europa”, 4. ”et ressourceeffektivt Europa”, 5. ”en industripolitik for en globaliseret verden”, 6. ”en dagsorden for nye kvalifikationer og nye job”, og 7. ”en europæisk platform mod fattigdom”), der hver dækker over en række konkrete tiltag på både EU- og nationalt niveau. Kommissionen vil efterfølgende fremlægge konkrete forslag til tiltag under disse syv flagskibsinitiativer.

Kommissionen lægger op til, at alle EU-politikker og -instrumenter skal mobiliseres for at nå strategiens mål. Instrumenter som det indre marked, finansielle incitamentter samt EU's eksterne di-

² Som fastlagt i DER-rådskonklusionerne fra den 10.-11. december 2009.

mension skal udnyttes fuldt ud, og EU-budgettet skal tilpasses de politiske prioriteter i Europa 2020 strategien. Der skal skabes makroøkonomisk og finansiel stabilitet, sikres en succesfuld tilbage-trækning fra de ekstraordinære krisetiltag på det økonomiske område og genopretning af en solid, sund og stabil finanssektor vil være centralt.

Kommissionen foreslår en række nye styringsinstrumenter i forhold til Lissabon-strategien. Der tages udgangspunkt i en tematisk tilgang og en mere fokuseret landeovervågning. Den tematiske tilgang vil fokusere på de udvalgte prioriteter, særligt fremgang i forhold til de fem overordnede målsætninger. Midlerne vil være flagskibsinitiativerne, som kræver handling på både EU- og nationalt niveau. Landeovervågningen skal sikre, at medlemslandene får defineret og implementeret deres exitstrategier, genetableret makroøkonomisk stabilitet, identificeret nationale flaskehalse og skabt bæredygtig vækst og holdbare finanser.

For at sikre sammenhæng mellem mål og midler vil medlemslandenes afrapportering ift. Europa 2020 (de nationale reformprogrammer) og Stabilitets- og Vækstpagten (stabilitets- og konvergensprogrammerne) skulle finde sted samtidig. Instrumenter og procedurer vil imidlertid holdes adskilt, så Stabilitets- og Vækstpagtens integritet fastholdes.

Et lille antal integrerede (beskæftigelsespolitiske, mikroøkonomiske og makroøkonomiske) ”Europa 2020” retningslinjer skal afløse de eksisterende 24 ”Lissabon” retningslinjer. De integrerede retningslinjer er instrumenter til at udvikle og gennemføre strategiens målsætninger.

Der vil blive udstedt anbefalinger/henstillinger til medlemslande både i forbindelse med landeovervågningen og den tematiske tilgang. Hvis et medlemsland ikke handler i overensstemmelse med en anbefaling, kan Kommissionen i medfør af Lissabon-traktaten udstede en advarsel.

Der lægges op til en topstyret tilgang, hvor Det europæiske Råd fører an i stedet for at være sidste led i beslutningsprocessen. Øvrige relevante rådsformationer skal arbejde med implementering af strategien og opnåelse af målsætningerne inden for deres respektive ansvarsområder. Kommissionen vil årligt overvåge situationen på basis af et sæt indikatorer. Europa-Parlamentet er tiltænkt en vigtig rolle, både i sin funktion af medlovgiver, men også i forhold til at mobilisere borgere og nationale parlamenter. Medlemsstaterne skal inddrage nationale parlamenter, regionale og lokale myndigheder, arbejdsmarkedets parter samt andre civilsamfundsaktører både i udarbejdelsen af de nationale reformprogrammer og i implementeringen heraf.

Kommissionen lægger op til, at den overordnede tilgang til Europa2020-strategien, herunder de fem overordnede målsætninger, styringen og de tre tematiske prioriteter skal vedtages på Det europæiske Råd i marts, mens hele strategien skal vedtages på Det europæiske Råd i juni.

Formandskabet forventes at fremlægge et oplæg om den fælles landbrugspolitik i forhold til Europa 2020-strategien. Fokus i oplægget forventes særligt at ville være på innovation i landbrugspolitikken, og de muligheder der er under landdistriktspolitikken. Derudover vil der sandsynligvis være fokus på, hvordan landbrugspolitikken kan bidrage til at mindske klimaforandringer kombineret med grøn vækst.

Konsekvenser

Kommissionens meddelelse har ikke i sig selv statsfinansielle konsekvenser. Udformningen og implementeringen af de konkrete målsætninger vil potentielt kunne have afledte statsfinansielle konsekvenser.

Sigtet med Europa 2020-strategien er at skabe øget vækst og beskæftigelse, hvorfor det må forventes, at strategien vil få positive effekter på samfundsøkonomien.

Udtalelser

Europa-Parlamentets holdning foreligger ikke, men Kommissionen lægger op til en tæt involvering af Europa-Parlamentet.

Høring

Kommissionens meddelelse har ikke været i høring, men har været drøftet i Europa2020-Kontaktudvalget, hvori indgår interesseorganisationer samt repræsentanter for regionale og lokale myndigheder, arbejdsmarkedets parter m.fl. Kommissionens meddelelse blev generelt godt modtaget, både på indholdssiden og vedrørende behovet for en forstærket governancestruktur. Der blev dog også udtrykt ønske om et større fokus på de unges svære situation, herunder særligt den foruroligt stigende ungdomsarbejdsløshed for både højt- og lavtuddannede, samt drenges relativt dårlige uddannelsesniveau. Endelig blev der fremsat ønsker om større fokus på den demografiske udfordring.

Sagen har været i skriftlig høring i §2-udvalget (landbrug) for så vidt angår sammenhængen til den fælles landbrugspolitik.

Landbrug & Fødevarer bakker helt overordnet op om Kommissionens udkast til en strategi frem mod 2020. Landbrug & Fødevarer støtter ideen om, at en række af de store udfordringer i EU de kommende år skal løses i fællesskab på europæisk plan. Med en kraftig stigning i jordens befolkning – og ikke mindst en købedygtig middelklasse – skal EU have ambitioner om at være konkurrencedygtig på verdensmarkedet – også i 2020. Landbrug & Fødevarer beklager, at Kommissionens oplæg på nuværende tidspunkt stort set ingenting rummer om den vigtige rolle som landbrugs- og fødevarerhvervet kan komme til at spille i forhold til at nå de opstillede mål. Landbrug & Fødevarer mener, at diskussionen om landbrugspolitikken efter 2013 bør være en integreret del af den langsigtede diskussion om en vækststrategi for Europa frem mod 2020:

Dels rummer den markedsorienterede landbrugs- og fødevarerproduktion i Danmark og i andre dele af EU et enormt grønt vækstpotentiale, som kan bidrage med værdiskabelse, eksportindtægter og arbejdspladser. Landbrugsproduktionen i Europa er i stigende grad kendetegnet ved moderne konkurrencedygtige virksomheder, der har fokus på optimal ressourceanvendelse og brug af moderne miljøteknologi. Det er i den forbindelse vigtigt, at europæiske landmænd og fødevarer virksomheder har adgang til nye teknologier, herunder GMO'er, der på baggrund af en videnskabelig vurdering kan bidrage til fortsat konkurrencedygtighed. Dels er landbrugssektoren en af de vigtige dynamoer til konkurrencedygtig vækst og udvikling i udkantsområderne, som for øjeblikket er hårdt ramt af krisen.

Landbrugs- og fødevarerhvervet kan være med til at drive væksten indenfor alle de 3 tematiske fokusområder: Intelligent vækst, bæredygtig grøn vækst, og socialt inkluderende vækst. Der er stort behov for en øget forskningsindsats på landbrugs- og fødevarerområdet. På grund af den voksende globale middelklasse, skal der om få år produceres 50 % flere fødevarer end i dag, og samtidig skal belastningen af miljøet og klimaet reduceres. Der er et stort behov for udvikling af energi- og miljørigtige og ressourcebesparende produktionsteknologier, som vil medvirke til, at europæisk landbrugsproduktion fortsat vil være konkurrencedygtig på verdensplan. I fødevarerhvervet er der allerede meget forskning at bidrage med, men Landbrug & Fødevarer mener, at der på samlet europæisk plan sagtens kan investeres endnu mere.

Understøttelse af en grøn økonomi er et essentielt element i EU's kommende 2020-strategi. Eksempelvis er det Landbrug & Fødevarers opfattelse, at der fortsat er et meget stort vækst- og beskæftigelses potentiale i fremme af udbygningen af vedvarende energi, særligt bioenergi. EU bør arbejde mere med grøn energi, herunder arbejde for større anvendelse af fornybare ressourcer - recirkulation og biomateriale – med andre ord et mere biobaseret samfund. Det vil både være med til at øge energiforsyningsikkerheden, og det er et vigtigt skridt i retning af at nå målene på klima-området.

Ifølge Landbrug & Fødevarer kan fødevarerhvervet bidrage med flere arbejdspladser. Det gør sig især gældende i udkantsområderne, hvor landbruget i forvejen er hårdt ramt af den økonomiske krise. Alene indenfor de klimavenlige løsninger peger Landbrug & Fødevarer sammen med Novozy- mes og Rockwool på, at det danske samfund kan skabe hele 20.000 danske arbejdspladser indenfor fødevarer-, transport-, og byggesektorerne. For landbrugets vedkommende er det især indenfor bæredygtige løsninger, som biogas, at potentialet er stort.

Sidst men ikke mindst vil Landbrug & Fødevarer påpege, at det er vigtigt at sikre at både EU og de enkelte medlemslande når de erklærede mål. På det område ønsker Landbrug & Fødevarer ikke en gentagelse af udviklingen under Lissabon-strategien, hvor langt fra alle mål er nået. Hvis Europas økonomi skal på benene igen, og hvis EU i fremtiden skal være innovative og konkurrencedygtige, så skal udfordringerne tages op i fællesskab.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen er generelt positivt indstillet over for Kommissionens meddelelse om en fælles strategi for vækst og beskæftigelse. Udspillet flugter på mange felter fint med danske prioriteter og det danske Europa 2020 høringssvar fra februar 2010 samt non-paper om post Lissabon-strategien fra marts 2009.

I overensstemmelse med tidligere indspil til strategien bakker regeringen op om en ny strategi for vækst og beskæftigelse i EU gennem omstilling til en grøn, videnbaseret og konkurrencedygtig økonomi. Regeringen vil arbejde for en ambitiøs, fokuseret og forpligtende strategi og støtter op kvantitative mål for de fire målområder (beskæftigelse, forskning/udvikling/innovation, uddannelse og klima/energi). Regeringen støtter fattigdomsbekæmpelse og har i sit nye arbejdsprogram påbegyndt et arbejde med henblik på at udvikle retvisende fattigdomsindikatorer, men regeringen er principielt ikke tilhænger af, at der på EU-niveau fastlægges en kvantitativ målsætning om fattigdom.

Regeringen støtter, at der på baggrund af de overordnede EU-mål fastsættes individuelle, nationale målsætninger. Dette vil kunne bidrage til realistiske og ambitiøse mål. Der lægges vægt på, at de nationale mål fastsættes af medlemsstaterne i en frivillig proces med respekt for medlemslandenes nationale kompetencer.

Regeringen lægger, i forhold til drøftelsen om den fælles landbrugspolitik og Europa-2020-strategien, særligt vægt på at fremme grøn vækst med fokus på forskning, udvikling og innovation samt håndteringen af nye udfordringer for europæisk landbrug for eksempel i forhold til klima, biodiversitet og miljø.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

De foreløbige reaktioner fra medlemslandene indikerer, at de fleste medlemslande overordnet er enige i retningen i Kommissionens meddelelse og hilser den velkommen, men at nogle medlemslande har indvendinger mod en række elementer i udspillet. Flere medlemslande finder Kommissionens tidsplan for ambitiøs, og betoner nødvendigheden af, at man går grundigt til værks. Flere lande ønsker yderligere analyser af målsætningernes hensigtsmæssighed og de konkrete talværdier, inden strategiens overordnede målsætninger vedtages. Mange lande er imod eller skeptiske over for fattigdomsmålsætningen.

Mange lande ønsker større klarhed over, hvorledes EU-målene skal omsættes til nationale mål. Generelt synes der opbakning blandt medlemslandene til Kommissionens ønske om en forstærket styring. Mange lande betoner vigtigheden af at bevare Stabilitets- og Vækstpagtens integritet.

Der foreligger ikke oplysninger om andre landes holdninger til forslaget for så vidt angår den fælles landbrugspolitik.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Formandskabets oplæg om den fælles landbrugspolitik og Europa 2020-strategien har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Grundnotat om meddelelsen er oversendt til Folketingets Europaudvalg den 17. marts 2010.

Kommissionens meddelelse har ikke tidligere været forelagt, men Europa 2020 har været forelagt til orientering forud for mødet i rådet (generelle anliggender) den 22. februar 2010, rådet (konkurrenceevne) den 1.-2. marts 2010, rådet (beskæftigelse) den 8. marts 2010, rådet (miljø) den 15. marts 2010 og rådet (økonomi og finans) den 16. marts 2010.